

Inspiratiefiche

door Jochen Van Aken

Het verhaal van een prinses en een pistool

Auteur: Cees van den Berg

Illustrator: Monique Dozy

Uitgever: Lemniscaat

Jaar van uitgave: 2025

Over de makers

Cees van den Berg is muzikant en schrijver. Na jarenlang in bandjes basgitaar gespeeld te hebben – en later contrabas – vond hij het tijd om ook te gaan schrijven. Hij begon, natuurlijk, als muzikrecensent en interviewer en debuteerde in 2016 met zijn kinderboek *Lotje Later*. Bij Lemniscaat verschenen *Gevonden*, *Paloma*, een heruitgave van *Lotje Later* en *Joe Mellow*. *Het verhaal van een prinses en een pistool* is zijn nieuwste boek.

Monique Dozy wist al op de basisschool dat ze tekenaar wilde worden. Ze ging naar de Hogeschool voor de Kunsten in Amsterdam en werd illustrator. Sinds 2015 illustreert ze ook kinderboeken. Zo ontwierp ze onder meer – naast het omslag en de binnenwerkillustraties bij *Lotje Later* – de omslagen van *Gevonden*, *Paloma* en *Joe Mellow* van Cees van den Berg. Uiteraard heeft ze ook voor het nieuwe boek van Cees, *Het verhaal van een prinses en een pistool*, de illustraties gemaakt.

Korte inhoud

Wanneer Pims oma overlijdt, belandt Pim op internaat Bergdwaal. Daar ontdekt ze tot haar grote schok dat oma haar oma niet was en ze als baby geadopteerd werd. Pim wil koste wat het kost weten wie haar echte ouders zijn en schakelt privédetective Valetta in om de waarheid te achterhalen. Wat Pim (nog) niet weet (de lezer wel!) is dat ze de echte dochter is van het koningspaar en als baby werd omgewisseld. Terwijl Pim en Valetta hun weg zoeken door een kluwen van geheimen en leugens, worden er op de achtergrond wrede plannen tegen Pim gesmeed door haar machtsbeluste tante. Zo ontstaat een spannende race tegen de klok waarin Pim haar ware, koninklijke afkomst probeert te ontrafelen.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken.

en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

Voor het boek gelezen wordt, bestuderen we de cover en de achterflap grondig. Dit kan voor het lezen gebeuren, maar zou ook perfect kunnen gebeuren nadat het boek al gelezen werd. Op deze manier kan je met de lezers reflecteren over verwachtingen en of deze verwachtingen ook uitgekomen zijn.

- Toen je ontdekte dat *Het verhaal van een prinses en een pistool* op de leeslijst van de Leesjury stond, wat was dan het allereerste wat je dacht bij het horen/lezen van deze bijzondere titel?

“Prinses” en “een pistool” zijn twee woorden die je niet snel samen in een titel verwacht.

- Wat voor een soort verhaal verwachtte jij bij deze woordencombinatie? Waarom precies dit soort verhaal?
- Valt het boek meteen op als het tussen de andere boeken van jouw Leesjury-groepje ligt? Welke details/ figuren/kleuren/... op de cover trekken als eerste jouw aandacht?
- Kan je op basis van de cover en de tekst op de achterflap inschatten of dit een sprookjesachtig, een spannend of juist een heel grappig verhaal zou worden? Waarom precies?

De cover is heel sober: je ziet eigenlijk alleen Pim en Valetta, twee belangrijke personages, en nog geen actie of inhoud uit het verhaal.

- Waarom denk je dat de makers voor deze cover hebben gekozen?

2

TIJDENS HET LEZEN

Tijdens het lezen focussen we op de illustraties uit het boek. Aangezien er heel veel personages in het boek voorkomen die belangrijk zijn voor het verhaal, gaan we ook met de verschillende soorten personages en vertellers aan de slag. Hier kan je na het lezen op terugkomen.

- Nodig juryleden uit om stil te staan bij de illustraties. Passen die bij het verhaal?
- Laat juryleden tijdens het lezen een overzicht maken van de personages die erg belangrijk zijn voor het verhaal en bijhouden welke personages het verhaal vertellen.

Cover en vormgeving

De cover en de illustratie op achterflap zorgen voor heel wat info over het verhaal; de schaduw van Pim, het hoofdpersoonage, krijgt al een kroontje mee. De schaduw van Valetta draagt een pistool; haar silhouet heeft wat weg van een James Bond-achtig figuur. Op de achterflap zien we Ides Bottenbley Pim aanvallen, zonder al te weten wie Bottenbley/Bottebijn precies is.)

- Klopte het beeld dat de cover en de achterflap je vooraf gaven?
- Geeft de cover of de titel volgens jou al te veel prijs over wat er in het boek gebeurt of blijft de titel net mysterieus genoeg? Waarom vind je dat?
- Als jij het voor het zeggen had, hoe zou jouw cover voor *Het verhaal van een prinses en een pistool* er dan uitzien? Welke specifieke scène uit het boek zou jij erop tekenen? Waarom precies deze?

Illustraties

- Vond je dat de tekeningen van Monique Dozy en de tekst goed bij elkaar pasten? Maakten ze het verhaal leuker om te lezen? Waarom wel, waarom niet?

Het verhaal van een prinses en een pistool is een eerder spannend, fantasierijk en humoristisch verhaal.

- Kan je die humor/die fantasie/die spanning terugvinden in de illustraties? Waarom wel, waarom niet?
- Zouden realistischere illustraties/een realistische tekenstijl beter bij het verhaal passen? Waarom wel, waarom niet?
- Is er een tekening die je echt is bijgebleven? Welke illustratie was dat? Wat gebeurde er precies op die afbeelding? Waarom is precies deze illustratie je bijgebleven?
- Zat er een tekening in het boek die jou al iets verraadde over wat er verderop in het verhaal ging gebeuren? Of een tekening die je juist niet zo goed begreep? Welke precies?
- In het boek staan best veel tekeningen, wat niet voor elk boek in jouw leeftijdscategorie zo is. Wat vond jij van dat aantal illustraties: precies genoeg of toch te veel? Waarom precies?
- Stoorden de tekeningen jou soms tijdens het lezen of hielpen ze juist bij het verhaal? Waarom?

Personages

In het boek komen heel wat personages voor.

- Maak een overzicht van welke personages erg belangrijk zijn voor het verhaal. (In het verhaal draait alles om het hoofdpersoonage Pim, een meisje dat op zoek is naar haar herkomst. In het weeshuis sluit ze al snel vriendschap met Molly, maar haar leven wordt daar knap lastig gemaakt door Jessica. Deze pestkop voert opdrachten uit voor de mysterieuze Ides Bottenbley, al verandert Jessica's houding compleet zodra Pim haar geheim ontdekt; vanaf dat moment schiet ze haar juist te hulp. Ondertussen

spelen er op de achtergrond grote geheimen rondom de koninklijke familie, bestaande uit Koningin Helma en Prins Mels. Het echtpaar Rebekka en Antoine De Jocker heeft namelijk hun eigen dochter, Luppina, vlak na de geboorte stiekem verwisseld met de koninklijke baby. Bij die ingewikkelde medische geschiedenis speelde Dokter Hammett een rol, die later onder een nieuwe identiteit door het leven gaat als dierenarts Verringer. Om al deze duistere raadsels op te lossen is er de hulp van privédetective Valetta, die ondertussen ook nog eens vlinders in haar buik heeft voor Emilia.

- Welke personages krijgen een belangrijke rol in het verhaal? Zonder welke personages zou er helemaal geen verhaal zijn? (Pim is het absolute hoofdpersoon. Zonder haar geen verhaal, want geen zoektocht naar haar echte ouders. Haar oma adopteerde haar, is niet haar echte oma. Andere grote rollen zijn weggelegd voor privédetective Valetta en Rebekka De Jocker en Ides Bottenbley).
- Hoe zou je Pim precies omschrijven? Welke drie woorden passen volgens jou het beste bij Pim? Waarom kies je precies deze woorden? (Pim wordt in het verhaal omschreven als een bijdehandje, wat - naast een prachtig woord - ook een mooie omschrijving is. Pim is immers een verstandig, beetje brutaal meisje. Ze weet heel veel. Wat ze op school leert, weet ze al dankzij haar oma, die niet op haar mondje is gevallen (denk aan haar gesprekken met de directeur van de school, mevrouw Bottenbley).
- Lijkt Pim op jou of is ze net heel anders? Op welke punten verschillen of lijken jullie op elkaar? Welke karaktertrek van Pim zou je zelf ook graag bezitten? Zou iemand als Pim een vriend/een klasgenoot van jou kunnen zijn? Waarom wel, waarom niet?
- Is er een moment in het boek waarop je heel veel bewondering voor Pim had? Of een moment waarop je haar keuzes/acties helemaal niet begreep? Als je Pim één goede raad zou mogen geven voor haar avontuur, wat zou dat advies dan zijn?
- Wie is, naast Pim, je favoriete personage uit het boek? Waarom precies dit personage?
- Vind je de personages uit "Het verhaal van een prinses en een pistool" realistische personages? Zou je deze personages in de echte wereld/jouw wereld kunnen tegenkomen? Waarom wel, waarom niet? Welk personage zou perfect jouw buur kunnen zijn? Welk personage zou in het echt nooit kunnen bestaan? Welke personages vind je te weinig realistisch?

De personages in verhalen kan je vaak in een vijftal groepen verdelen. Hieronder vind je een overzicht van deze groepen. (Voel je, als begeleider van een leesgroep, vrij om met een beperkter aantal onderverdeling aan de slag te gaan. Tritagonisten en figuranten kunnen misschien nog wat complex zijn voor sommige lezers.)

- Hoofdpersoon (Protagonist) - Dit is de belangrijkste persoon in het boek. Je leest het verhaal door de ogen van dit personage, kent de gevoelens van deze persoon en leeft met hem of haar mee.
- Tegenstander (Antagonist) - Dit personage werkt het hoofdpersoon tegen en zorgt voor spanning, hindernissen of problemen.
- Helper of Medestander (Sidekick) - Een personage dat aan de kant van het hoofdpersoon staat. Deze persoon helpt bij het oplossen van problemen, geeft advies of zorgt voor extra steun en gezelligheid.
- Tritagonist - De tritagonist is het op twee na belangrijkste personage in een verhaal (na het hoofdpersoon en de belangrijkste helper of medestander). Dit personage heeft een eigen persoonlijkheid en voert vaak acties uit die beslissend zijn voor de afloop van het plot.
- Figurant - Een figurant is een onbelangrijk personage op de achtergrond, zonder eigen verhaal of invloed op de gebeurtenissen. Figuranten hebben meestal geen

naam of veel tekst, komen vaak maar kort in een verhaal voor en dienen alleen om het verhaal of de scène realistisch en levendig te maken.

- Wie is het hoofdpersoonage in dit verhaal?
- Met wie leef je duidelijk mee?
- Wiens gedachten en gevoelens leer je kennen doorheen het verhaal?
- Door wiens ogen zie je het verhaal precies? (Hoofdpersoonage is Pim. Je leert haar als lezer heel goed kennen; je kent haar gedachten, je weet hoe ze zich voelt bij de gebeurtenissen in het boek...)

Pim heeft een aantal duidelijke tegenstanders in het boek.

- Wie precies?
- Wie probeert Pim tegen te werken?
- Hoe doen ze dit precies?
- Waarom doen ze dit precies?
- Hoe zorgen deze personages voor spanning in het verhaal?
- Hoe zorgen deze personages er precies voor dat de zoektocht van Pim naar haar ouders/haar afkomst niet meteen vlot verloopt? (Rebekka De Jocker en Ides Bottenbley zijn duidelijke tegenstanders. Zij willen, haast vanaf het begin van het verhaal, verhinderen dat Pim erachter komt dat zij de dochter is van de koningin. Ze dwarsbomen haar meerdere keren; ze proberen Pim op te sluiten in de kelders van Internaat Bergdwaal, ze schakelen corrupte paleismedewerkers in om Pim en Valetta te ontvoeren...)

Hoewel Pim vaak gedwarsboomd wordt door mensen zoals Rebekka De Jocker en Ides Bottenbley, zijn er toch ook andere personages die het goed met haar menen, die haar helpen.

- Op wie kan Pim steeds rekenen? Wie helpt Pim bij haar zoektocht naar haar afkomst? (privédetective Valetta is een prima voorbeeld van een helper/medestander. Ze wordt door Pim ingeschakeld om haar te helpen bij het zoeken van haar adoptiepapieren, maar wordt meer en meer een vriendin. Valetta neemt Pim onder haar vleugels; Pim mag bij Valetta intrekken terwijl ze samen aan de zaak rond Pims afkomst werken.)
- Wie zijn de tritagonisten in het verhaal? Welke personages hebben een kleinere rol in het verhaal, maar helpen Pim ook met haar zoektocht? (Molly en Jessica zijn voorbeelden van tritagonisten, al is die laatste eerst nog wel een tegenstander van Pim. Jessica verandert doorheen het verhaal; ze beseft dat Bottenbley slecht is en helpt Pim wanneer ze maar kan. Ook dokter Hammett/dierenarts Verringer en Antonie De Jocker zou je tritagonisten kunnen noemen. Hoewel ze eerst Rebekka De Jocker geholpen hebben met de babyruil, helpen ze Pim nadien met haar zoektocht naar haar afkomst. Dokter Hammett biecht aan Pim en Valetta op wat hij in het verleden, bij de geboorte van Pim, gedaan heeft. Antonie De Jocker doet hetzelfde, maar dan aan de koningin, zijn schoonzus.)
- Welke personages hebben weinig invloed op het verhaal? Welke personages komen wel voor in het verhaal, maar bepalen niet precies hoe het verhaal van Pim verloopt? (Meerdere voorbeelden in het verhaal, maar het duidelijkst zijn de mensen in het woonwagenveld waar Valetta woont. Ook de hondendief is een voorbeeld van een figurant. De meisjes die in het internaat gemeen zijn tegen Pim, maar verder geen belangrijke rol hebben/geen rol spelen in het verhaal, zijn ook voorbeelden van figuranten.)

Vertellers

Pim is het hoofdpersonage in het verhaal.

- Hoe merk je, tijdens het lezen, dat zij het verhaal ook meestal aan het vertellen is? (Pim spreekt in de eerste persoon, in de ik-vorm over zichzelf.)

Om aan te tonen dat Pim het verhaal vertelt, is het handig om aan de slag te gaan met één van volgende hoofdstukken: Hoofdstuk 1 ('Wat een raar en stom verhaal', pagina 20) of hoofdstuk 4 ('Helaas, pindakaas', pagina 44). Andere hoofdstukken kunnen zeker ook, alleen is het wel handig om hoofdstuk 1 te gebruiken, aangezien je als lezer daar pas te weten komt wie er aan het woord is/hoe het hoofdpersonage heet.

- Van welk personage lees je in het boek precies wat ze denkt/voelt/wat ze vindt van iemand? Van welk personage leer je de gedachten/de gevoelens/de mening kennen?
- Kun je in dit hoofdstuk/deze hoofdstukken ook de gedachten lezen van andere personages? Hoe kom je er eigenlijk achter wat zij voelen of denken? (Je leert enkel de gedachten, gevoelens en meningen van Pim kennen. Wat andere personages, zoals Ides Bottenbley, denken of voelen, kom je niet te weten/enkel te weten doordat ze worden uitgesproken of geïnterpreteerd worden door Pim zelf.)
- Wat zijn volgens jou de voor- en nadelen als één personage (hier Pim) het hele verhaal zelf aan de lezer vertelt?
- Wordt het hele verhaal steeds door Pim verteld?
- Zijn er ogenblikken dat het verhaal plots door iemand anders wordt verteld? Wanneer dan precies?
- Welke verschillen merk je met de hoofdstukken waarin Pim aan het woord is? (Niet heel het verhaal wordt door Pim verteld. Bepaalde hoofdstukken - ze worden genummerd met een Romeins cijfer en de tekst staat cursief - worden niet door Pim verteld, maar door een ander soort verteller. De alwetende verteller neemt het dan over. In deze hoofdstukken is er niet één verteller aan het woord, maar lijkt er iemand het verhaal te vertellen alsof deze persoon naar een film aan het kijken is. In deze hoofdstukken zweeft de verteller boven het verhaal, kom je de gedachten en gevoelens van verschillende personages te weten.)

Als begeleider is het leuk om het allereerste hoofdstuk ('I Het is een meisje', pagina 11 tot en met 16) voor te lezen nadat je de ik-verteller onderzocht hebt met de lezers.

- Wie is er in dit hoofdstuk precies de verteller? Van wie leer je gedachten en gevoelens kennen? Is Pim hier ook aan het woord? Kan Pim het verhaal al vertellen? (Er is niet één personage aan het woord. Je leert verschillende personages kennen; je komt te weten wat ze (dokter Hammett, Rebekka De Jocker) denken en voelen, hoe ze reageren op bepaalde gebeurtenissen... Pim is niet de verteller van dit hoofdstuk; zij is immers net geboren.)
- Nu je dit fragment opnieuw gehoord/gelezen hebt: Vond je dit een spannend begin van het verhaal? Waarom wel, waarom niet? Met welke vragen zat je toen je dit verhaal/dit hoofdstuk begon te lezen?
- Vind je het, nu je het hele boek gelezen hebt, vreemd dat je vanaf het begin al wist was de herkomst van Pim was? Waarom wel, waarom niet? Zorgt dit eerste hoofdstuk voor doorleeszin? Kreeg je meteen antwoorden op de vragen die je had na het openingshoofdstuk? Vond je dit fijn of net niet? Waarom precies? (Als lezer start je te lezen midden in een gebeurtenis. In het eerste hoofdstuk waarin Pim aan het woord is, zie je nog niet meteen de link tussen het openingshoofdstuk en het hoofdstuk waarin Pim op Internaat Bergdwaal aankomt. Dit zorgt voor spanning; je zit als lezer met heel veel vragen, je wil dus verder lezen om een antwoord te krijgen op deze vragen.)

Creatieve verwerking

Het Nieuwe Koninklijke Statieportret

Materiaal

- een stevig tekenblad (A4 of A3)
- tekengerief: potlood, fineliners, een gom ...
- kleurpotloden of -stiften
- waterverf (voor de heel creatieve lezers)
- optioneel: Schaar en lijmstift, goud- of zilverstiften, glitterstiften ...

Nu bekend is geworden dat Pim de échte prinses is, moet het oude portret van het koningshuis (zie pagina 33) snel vervangen worden. De koningin en de prins willen een gloednieuw statieportret waarop Pim straalt als troonopvolgster. Jij bent de koninklijke kunstenaar die deze belangrijke taak krijgt.

Een statieportret is een officiële, deftige foto of schilderij van het staatshoofd en de koninklijke familie. Op zo'n portret staan de koning, koningin en hun troonopvolgers vaak heel netjes gekleed (met een kroon, nette pakken of een chique jurk) en kijken ze serieus of vriendelijk in de camera. Een statieportret hangt vaak in overheidsgebouwen, zoals het gemeentehuis of de rechtbank.

1. Bedenk de opstelling: Wie staat waar? Staan Koningin Helma en Prins Mels op de voorgrond? Of geef je Pim juist de hoofdrol in het midden? Vergeet niet te bedenken wat ze dragen: kies je voor traditionele koninklijke mantels en kronen? Geef je Pim een stoere, eigen stijl? (Is Pim een typische prinses?)
2. Schets met potlood. Teken eerst lichtjes met potlood de vormen van de personages. Let op hun gezichtsuitdrukkingen: kijkt de koningin trots? Kijkt de prins streng? Heeft Pim een stiekeme glimlach?
3. Voeg koninklijke details toe: Denk aan de achtergrond (een paleiszaal, een koninklijke tuin, een mooie vlag of ...) en koninklijke spullen, zoals een scepter, medailles, een rode loper of bijzondere sieraden.
4. Klaar met tekenen? Omlijnen en kleuren maar! Trek de belangrijkste lijnen over met een zwarte fineliner en gum de potloodlijntjes uit. Kleur je statieportret daarna in.
5. Geef het statieportret een titel. Schrijf onderaan het tekenblad in mooie, sierlijke letters een titel.

4 VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Matilda / Roald Dahl (De Fontein, 2016) (verzet tegen autoritair schoolhoofd)
<https://www.boekenzoeker.be/matilda>
- Het Ministerie van Oplossingen / Sanne Rooseboom (Van Goor, 2016)
<https://www.boekenzoeker.be/het-ministerie-van-oplossingen>

Andere boeken van Cees van den Berg vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Cees%20Van%20den%20Berg>.

Andere boeken van Monique Dozy vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Monique%20Dozy>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de makers':

- <https://lemniscaat.nl/auteurs/berg-cees-van-den>
- <https://lemniscaat.nl/auteurs/dozy-monique>

5 MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

- Nederlands – Mondeling taalgebruik – Spreken, presenteren en vertellen – 1.3.7: De leerling kan meningen beargumenteren op basis van zijn/haar vakspecifieke kennis en voorkennis.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.2: De leerling kan literaire voorkeuren verwoorden binnen fictie, non-fictie en bekroonde jeugdliteratuur.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.4: De leerling kan elementen uit de tekst situeren binnen zijn/haar vakspecifieke kennis en voorkennis.
- Nederlands – Literatuur – Creatieve expressie in taal – 1.5.5: De leerling kan een eigen talige creatie mondeling of schriftelijk presenteren.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Jochen Van Aken, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye